

Küreselleşme Aldatmacası

Prof. Dr. Semra ATILGAN

Abstract

Imperialism is a policy of extending control or authority over foreign entities as a means of acquisition or maintenance of empires. Today imperialism has been extended by capitalistic international trade and banking. Especially, US is the undisputed centre of political power in the world and the media has been a big role on the cultural imperialism.

Küreselleşme Aldatmacası

Küreselleşme, enformasyon teknolojisi, bio-teknoloji, ve telekomünikasyon sektörüne dayanan ve “Yeni ekonomi” adıyla dünyaya yeni bir olgu olarak sunulan, gerçekte uluslar arası arenada “güçlü sermayenin” serbestçe, karlı pazarlarda dolaşmasını sağlayabilen emperyalizmin yeni adıdır. Sermayenin serbestçe dolaşımı, ulusal ve uluslar arası pazarlarda birtakım düzenlemeleri zorunlu kılmaktadır. Mal ve hizmet üreten eski ekonominin yerini alacağı iddia edilen yeni ekonomi, 2000 yılından itibaren çökmeye başlamıştır. Ancak bu gerçek gizlenerek, dünya halklarına küreselleşme olgusunun, ülkeler arası ekonomik eşitsizliği ortadan kaldıracak, adaleti sağlayacak sihirli bir değnek olarak gösterilmeye devam edilmiştir. Küreselleşme olgusunu yeni bir kavram olarak ortaya atan, aynı zamanda emperyalizmin baş aktörleri olan Avrupa ve Amerika Birleşik Devletleridir. Bu aktörler, küreselleşmenin 3. Bilimsel Teknolojik Devrimin doğal sonucu olduğunu, 3. Bilimsel Teknolojik Devrimin “Yeni Ekonomi”yi yarattığını, ulusal devletlerin pazarlarının sermayeye küçük geldiği ve ekonomik alanda yaşanan tüm krizlerin yeni ekonominin yarattığı olanaklar sayesinde son bulacağını vaad ve iddia etmektedirler, Yeni ekonominin teknoloji, medya ve telekom şirketleri 2001 yılında ekonomik krizden sonra dev işletmeler tarafından satın alınarak yok olmuşlardır. ABD ve Avrupa’ya bağlı ulus-ötesi işletmeler karlarını arttırırken , bu işletmelere oranla küçük kalan işletmelerin ağır kayıplar yaşaması tanımlanan kavramların ardında başka gerçekler olduğunu açıkça göstermektedir.

Ulusötesi pazarlara, Avrupa ve ABD’nin çok uluslu şirketleri aracılığıyla girilmektedir. Bu şirketler Avrupa ve ABD merkezli şirketlerdir. 2001 verilerine göre çokuluslu şirketlerin % 79’u ABD ya da Avrupa merkezlidir. Japonya ile oran % 91’ e ulaşmaktadır.¹ 2006 verilerine göre son durum, adı geçen ülkeler lehine devam etmektedir. İlk ona giren şirketler, ABD, İngiltere, Almanya, Danimarka, Japonya merkezli uluslar arası şirketlerdir. En büyük ilk yüz şirketin dağılımı incelendiğinde, “eski ekonominin”, sanayi, finans, enerji, motor, mühendislik, şirketlerinin ilk sıralarda olduğu görülür.² Bu sözü edilen çok-uluslu şirketlerin tümü merkezden yönetilmektedir. Yatırım ve yönetim kararları merkezde alınmakta ve karlar da merkez ülkeye aktarılmaktadır. Çok uluslu şirketler merkez dışındaki ülkelerde yalnızca mal veya hizmet üretimi yapmakta, tüm diğer faaliyetlerinde merkeze bağlı kalmaktadırlar. Birkaç elde toplanmış ve fiilen tekel durumu yaratan mali sermaye, mali oligarşi egemenliğini güçlendirerek, işletmelerin kuruluşundan, kıymetli evrak çıkarılmasından, devlet tahvillerinden çok büyük karlar elde etmektedirler. Mali sermayenin, belli başlı

¹ James Petras, *Küreselleşme ve Direniş*, İstanbul, 2002, s. 40-43.

² Fortune Global 500 Companies-World Largest, 2006.

işlemlerinden biri olan menkul kıymetler ihracının sağladığı olağanüstü karlılık, mali oligarşinin gelişmesinde ve güçlenmesinde önemli rol oynamıştır.

Emperyalizmin gelişme süreci incelendiğinde, 1840 ve 1895 arası özellikle İngiliz sanayileşmesinin sınırlarını aştığı yıllardır. Birinci sanayi aşaması (tekstil) tamamlanmıştı ve ekonomik büyüme için daha sağlam bir temel vaat eden sermaye malları sanayilerine, yani kömüre, demire ve çeliğe dayanan yeni bir süreç başlamıştı. Bu aşamada İngiliz tekstil sanayi ciddi bir kriz sürecine girmişti. Bu yıllar İngiltere için tekstil sanayinin daraldığı, buna karşın kömür, demir ve demiryolu yapımı sanayinin önemli bir sıçrama yaptığı dönemdi.

Bu dönemde sanayileşme sürecinin dışında kalan ülkeler, sanayileşmiş ülkelerin sermaye mallarını üretemediklerinden bu malları ithal etmek için doğal bir pazar oluşturmuşlardı. 1780-1800 arası dönemde, kömür, demir ve çelik ihracatı pamuk ihracatından çok daha yüksek oranda bir ihracat kalemini oluşturmuştu. Kömür, demir ve çelik ihracatı, demiryolu ve buharlı gemi alanlarındaki taşımacılık devrimi ile rekor düzeye ulaştı. Bu durum, yeni pazarların açılmasını sağlarken, eski pazarların da genişlemesine yol açmıştır. İngiliz demiryolu ağı hızla genişlemeye başlamıştır. Bu kuşkusuz devrimci bir dönüşümdü. Ülkenin her yanı demiryolu ağlarıyla kaplanmıştı. 1850 ile 20. yy ortalamalarına kadar demiryolları ekonominin diğer alanlarından çok ilerideydi. 1840'larda yaşanan ekonomik bunalımdan İngiliz sermayesi demiryolu yapımıyla çıktı. Bu dönemde, İngiliz sermayesi, İngiliz teçhizat ve malzemeleri kullanan İngiliz müteahhitleri, tüm dünyada demiryolları yapıyorlardı. Dünya gelişmiş ülkelerde sanayileşme ve gelişmemiş bölgelerde ekonomik açılma sürecini yaşıyordu. Büyük bir dönüşüm yaşanarak Almanya ve ABD, bu teknoloji ,sanayi malları ve sermaye ihracı sonucu İngiltere'den çok daha büyük ekonomiler haline geldiler.³ Sermaye ihracı aynı zamanda sömürgelerin varlığıyla da yakın ilintilidir. İngiltere'nin başlıca sermaye yatırım alanları, Asya, Amerika'daki (Kanada) sömürgelerinde yoğunlaşırken, Fransa'nın sermaye yatırımları istikrazlar ve devlet borçları şeklinde olmuştur.

Kapitalizmin özelliği, genel olarak sermaye sahipliğini, bu sermayenin sanayie uygulanışından ayırmaktadır. Kapitalizm para-sermayeyi sınai veya üretken sermayeden ayırmakta, para sermayeden elde ettiği gelirle yaşayan kesimi, sanayiciden ve sermayenin yönetimi ile doğrudan doğruya ilgili herkesten ayırmaktadır. Bu ayrılma, geniş ölçülere ulaştığı zaman, mali sermayenin egemenliği veya emperyalizm, kapitalizmin en yüksek aşamasına gelir. Mali sermayenin, diğer sermaye türlerinden üstünlüğü bu sermayenin sağladığı rantla geçinen rantiyenin ve mali oligarşinin egemenliği anlamını da taşır.⁴

20 yy. başı dünyada, mali sermayenin büyük bir hızla arttığı bir dönüm noktası olmuştur. Bu artışta İngiltere, Fransa (en eski kapitalist ve sömürgeci ülkeler), ABD ve Almanya başı (Sanayi açısından en gelişmiş iki ülke) çekmiştir. Serbest rekabetin hüküm sürdüğü eski kapitalizmin ayırıcı niteliği emtia ihracıydı. Tekellerin hüküm sürdüğü bugünkü kapitalizmin ayırıcı niteliği ise sermaye ihracıdır. Sermaye ihracı sömürgelerin varlığıyla yakından ilintilidir. Fransa'nın sermaye yatırımları ise

³ Hobsbawm, E.J, *Sanayi ve İmparatorluk*, Ankara, 1987,s.87.

⁴ V.I, Lenin, *Emperyalizm Kapitalizmin en Yüksek Aşaması*, çev., Cemal Süreyya, II.baskı,Sol yay., Ankara, 1974, s. 86,

istikrazlar, devlet borçları şeklindedir. Sömürgeci İngiliz emperyalizmiyle mukayese edildiğinde Fransız emperyalizmi tefeci nitelikli idi. Almanya'nın ise sömürgeleri azdı. İngiltere'nin başlıca yatırım alanları ise Asya ve Amerika'da ki sömürgeleriydi. Sermaye ihraç eden ülkeler, genellikle belli bir takım avantajlara da sahiptiler. En fazla rastlanan avantaj şekli, alınan borcun bir kısmının borç veren ülkelere yapılacak satın almalara harcanması şartıdır.

Sermaye ihracı, meta ihracını da harekete geçiren bir araçtır. Mali sermaye tekeller çağını yaratmıştır. Sermaye ihraç eden ülkeler dünyayı aralarında paylaşmışlardır ve bu paylaşım sürekli yenilenmektedir. Serbest rekabetin egemen olduğu dönem 1860-1880 yılları arasındadır. Bu dönem emperyalizmin dünyada hızla yayıldığı yıllardır (Örneğin, İngiltere bu yıllar arasında sömürgelerini hızla arttırmıştır). Tekelci kapitalizmin olduğu dönem ise mali sermayenin dünyadaki egemenliği ile koşuttur. 1884-1900 yılları başta Fransa, İngiltere, Belçika, Portekiz'in (Avrupa devletlerinin) yeni sömürgeler kazandığı yıllardır.⁵

Tekel haline gelen gruplar-karteller, sendikalar ve tröstler ilk olarak kendi iç pazarlarını bölüştüler. Ancak kapitalist düzende iç pazar, dış pazara bağlıdır. Bu süreç kapitalizme dünya pazarını yaratma olanağı sağlamıştır. Sermaye ihracı arttıkça ve büyük tekellerin diğer ülkeler ve sömürgelerle ilişkileri genişlemeye başladığında bu tekel grupları arasında bir işbirliğini zorunlu kılarak uluslar arası kartellerin doğmasına neden olmuştur. Sermaye ve üretimde görülen yoğunlaşma süper monopolü yaratmıştır. Örneğin, elektrik sanayi bunun en tipik örneklerinden biridir. 19 yy. sonu 20.yy. başlarında bu sanayi türünün en hızla ilerlediği iki ülke ABD ve Almanya idi. Özellikle Almanya'da ki yoğunlaşma 1900 buhranı ile büyük bir hız kazanmıştır.⁶

Bu süreç sonunda (1900'den sonra) yoğunlaşma hızla artmıştır. Örneğin elektrik sanayinde bulunan yedi sekiz grup 1908-1912 yılları arasında bir veya iki gruba düşmüştür.(AEG ile Siemens ve Halshe-Schuckert). Almanya'daki bu hızlı süreç, ABD ile aynı zaman içinde olmuştur. ABD'deki Thompson-Houston şirketi Avrupa'da bir şirket kurarak, Almanya'daki Union şirketi ve diğer bu iki şirketi AEG bünyesinde toplamıştır. Rekabete son vererek General Elektrik Company Birleşik Devletler ve Kanada'yı AEG ise Almanya, Avusturya, Rusya, Hollanda, Danimarka, İsviçre, Türkiye ve Balkanları almıştır.

Dünya petrol pazarı da iki büyük tröst arasında (1905) paylaşılmıştı. Bunlardan birincisi Rochefeller'in Standard Oil Company adlı şirketi, diğeri ise Bakü'de ki Rus petrolerine sahip Rothschild ve Nobel'di. Dünyanın paylaşılması yolundaki bu süreç günümüzde de tüm vahşetiyle sürmektedir. Şüphesiz, güçler arasındaki dengenin bozulduğu her durumda "dünya güçlü tröstler tarafından paylaşılmaktadır." ⁷ Dünyanın yeniden bu dev tröstler tarafından paylaşımını bugün Irak'ta açık biçimde görmekteyiz.

Mali sermaye, politik anlamıyla bağımsız sayılan ülkeleri de boyunduruğu altına almaktadır. Kapitalizm geliştikçe, üretim arttıkça hammaddeye olan ihtiyaç da artmaktadır. Bu yeni hammadde ihtiyacı eskiden sömürgelerden sağlanırken günümüzde bağımsız ülkeler işgal edilerek sömürge haline getirilmektedir. Çünkü üretici güçlerin gelişimi ile sermaye birikimi arasındaki ve mali sermaye için sömürgelerin ve nüfuz

⁵Ibid.,s. 87.

⁶Ibid., s.85.

⁷Ibid., s. 94.

bölgelerinin paylaşılmasındaki dengesizlik kapitalist düzende yalnızca savaşla giderilir. Dünyanın yeniden paylaşımı, toprak olarak paylaşım tamamlandığından, yani artık rakip ulusa karşı savaşmaksızın gasp edilecek “serbest topraklar” kalmadığından emperyalist savaşlar zorunlu olmaktadır.⁸

Sömürge düzeni rantıye sınıfını yaratmaktadır. Sömürge sahibi devletler de rantıye devlettir. Dünya bir avuç tefeci devlete ve onlara borçlu devletlere bölünmüş durumundadır. Tüm bu sömürgeci devletler incelendiğinde sanayi mamuller üretimi ve ihracının mutlak ölçüde artış göstermesine karşın, tüm bu ülkelerin milli ekonomilerinin bütününde faiz ve temettü gelirlerinin, emisyon, komisyon ve spekülasyon gelirlerinin nispi önemi büyüktür. Ticaretin ve kapitalizmin gelişmesinin hızı üretim ve sermayenin yoğunlaşmasıyla tekelci yapıyı doğurur. Emperyalist devletler kendi nüfuz bölgelerini korumak ya da genişletmek amacıyla aralarında “ultra-emperyalist” ya da “inter-emperyalist” denilen antlaşmalar yaparlar. Tüm uluslar arası ekonomik örgütler bunlara örnektir.⁹

Dünya Bankası, AID ve Uluslar arası Para Fonu emperyalist ülkelerin aralarında çıkarlarına uygun biçimde birleşip kurdukları örgütlerdir. Yoksul ülkelere yapılacak yardımlar büyük ölçüde bu kuruluşlarca planlanır, uygulanır. Yardımın arkasında gizlenen gerçekte belirli bir politikanın yeryüzünde egemen kılınması ve belirli bir ekonomik sistemin yürürlükte kalması gayretidir. Krediler çoğunlukla bu az gelişmiş ülkelere gerici hükümetlerini ya da diğer siyasal güçlerini yaşatmak üzere dağıtılır. Bu ülkelerin iç politikalarına karışılır, bu örgütlerle anlaşmaya yanaşmayan hükümetlere darbeler planlanır ve gerçekleştirilir. Bu bankalar 1950’lerden itibaren ülkelerin (özellikle borç alan ülkeler için) kredi kapasitesi ve ihtiyaçlarına yönelik olmayan mali ve yatırım politikalarını yönlendiren, ödemeler dengesini, fiyatlar ve ücretleri, özel sektöre karşı alınan tutumu ve hatta tarım ve eğitim politikalarını da kapsayan raporlar hazırlayarak ülkelerin iç işlerine müdahalede bulunmuşlardır.¹⁰

Bu ekonomik altyapı, kültürel anlamda da küreselleşmeyi beraberinde getirmektedir. Başta medya sektörü olmak üzere tüm kültürel ürünlerin de küreselleşmesini gerektirmektedir. “Küreselleşme” yolunda yapılan ekonomik “düzenlemeler”, kültürel alanda da gerçekleşmektedir. Sömürünün rıza yoluyla gerçekleşmesi yöntemidir bu tür düzenlemeler. Küreselleşmenin ekonomik eşitlik yaratacağını iddia eden egemenler, küresel kitle kültürü yaratma konusunda da ısrarlıdırlar. Bu noktada medya devreye girmektedir. Medyanın öncülüğünde yaratılan “küresel kitle kültürü” başta ABD olmak üzere batı kaynaklıdır. Şüphesiz, bu işleyiş, ekonomik sömürde olduğu gibi yerel aktörler aracılığıyla olmaktadır. Bu bağlamda, yerel kültürel farklılıklar içinde sömürü söylemi eritilerek kitlelere kendi rızalarıyla benimsetilir. Korkulan iddiada olduğu gibi, ulusal kültürlerin yok olmasından çok o kültürler aracılığıyla “küreselleşme” süreci işler.

“Kapitalist emperyalizm çağının tipik ülkeleri yalnız sömürge sahibi ülkelerle sömürgeler değildir; siyasi bakımdan resmen bağımsız olan ama gerçekte mali ve diplomatik bağımlılık ağına takılmış olan ülkeler de bu konuda tipik örneklerdir. Siyasi bağımlılıkla el ele giden farklı bir mali ve diplomatik bağımlılıktır bu. Bunun en tipik örneği 1701 yılından itibaren Portekiz’dir. Portekiz bağımsız egemen bir devlettir. Ancak

⁸ V.I., Lenin, *Prosvesheniye*, no.1-2, Collected Works, cilt 26, s. 163.

⁹ Lenin, op. cit., s.97.

¹⁰ Teresa Hayter, *Emperyalizmin Yardımı*, Yöntem yay., İstanbul, 1972, s.74.

iki yüz yılı aşkın bir süre (İspanyol veraset savaşından beri 1701-1714) İngiltere'nin vesayeti altına girmiştir. İngiltere rakipleri olan İspanya ve Fransa'ya karşı mücadelesinde durumunu güçlendirmek için Portekiz'i ve sömürgelerini korumuştur. Bunun karşılığında İngiltere kendisine ticari imtiyazlar, Portekiz'e ve Portekiz sömürgelerine mal ve sermaye ihraç etmek için tercihli şartlar, Portekiz limanlarını ve adalarını, telgraf kablolarını kullanma hakkını, vs. sağlamıştır. Büyük devletlerle küçük devletler arasında bu tür ilişkiler hep görülmüştür. Fakat kapitalist emperyalizm çağında bu ilişkiler genel bir sistem olur, çıkarlar "dünyayı bölüşme" gayretinin bir parçası ve dünya finans kapitalinin faaliyet zincirinin halkaları olurlar."¹¹

Ekonomik bakımdan bu süreçte esas olan şey kapitalist serbest rekabetin yerini kapitalist tekelin almasıdır. Serbest rekabet kapitalizmin ve genel olarak meta üretiminin temel özelliğidir. Tekel, serbest rekabetin tam karşıtıdır. (...) Bununla birlikte serbest rekabetten doğan tekeller serbest rekabeti ortadan kaldırmazlar, onun üstünde ve onunla birlikte var olurlar. Tekel, kapitalizmden daha yüksek bir sisteme geçiştir. Emperyalizmin mümkün olabilecek en kısa bir tanımlaması, emperyalizm kapitalizmin teknelci aşaması olduğudur. Böyle bir tanımlama en önemli bütün unsurları da içinde taşır. Çünkü finans kapital, birkaç büyük teknelci banka ile teknelci sanayici birliklerinin sermayelerinin birleşmesinden meydana gelen banka sermayesidir. Böylece dünyanın paylaşılması, hiçbir kapitalist devletin ele geçiremediği topraklara hiçbir engelle karşılaşmadan yayılan bir sömürge siyasetinden, her bir yanı paylaşılmış dünyanın topraklarının tekel altına alınmasını amaçlayan bir sömürge siyasetine geçilerek sürdürülmüş olur.¹² Bu temel siyasi görüş, bugün de emperyalist Avrupa ülkeleri ve ABD'nin yürürlükte olan politikasıdır.

"Emperyalizmin temel özelliklerini şu şekilde sıralamak mümkündür: 1- Bir üretim ve sermaye yoğunlaşması, gelişerek o kadar ileri bir aşamaya varmıştır ki, ekonomik hayatta kesin bir rol oynayan tekelleri yaratmıştır; 2- Banka sermayesinin sanayi sermayesiyle birleşmesi, bu temel üzerinde "finans kapitalistin", bir mali oligarşinin ortaya çıkması; 3 - Meta ihracından ayrı olarak sermaye ihracı olağanüstü bir önem kazanır; 4- Dünyayı aralarında paylaşan milletlerarası teknelci kapitalist birliklerin teşekkül etmesi; 5- Dünyanın bütün topraklarının en büyük kapitalist devletler arasında paylaşılması tamamlanmıştır."¹³

Emperyalizm süreci, II. Dünya savaşından sonra hız kazanmıştır. Bu "Yeni Dünya Düzeni"nin ana hatları Winston Churchill tarafından çizilmiştir. Dünyayı yönetmenin, hak ettiği huzur içinde yaşayan zengin ulusların hakkı olarak gören bir görüş olarak sunulmuştur. "Dünyanın yönetilmesi, sahip oldukları dışında kendileri için bir şey beklemeyen zengin uluslara bırakılmalı. Dünyanın yönetimi aç ulusların eline geçerse, tehlike her zaman kapımızda olur. Oysa hiçbirimizin daha fazlasının peşinde koşmasına gerek yok. Barış kendi halinde yaşayan ve hırslı olmayan uluslar tarafından korunabilir. Gücümüz bizi ötekilerin üstüne yerleştirdi. Kendi malikanesinde huzur içinde yaşayan zengine benziyoruz."¹⁴

¹¹ V.I.Lenin, *Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri*, çev., Tektaş Ağaoğlu, ant yay., İstanbul, 1974, s.180.

¹² Ibid., s.184.

¹³ Ibid., s.184.

¹⁴ W Churchill, *The Second War*, 5.cilt Houghton Mifflin, 1951, s.382, den, Noam Chomsky, *Dünya Düzeni; Eskisi Yenisi*, Metis yay., İstanbul, 2000 s.14.

1950 tarihli Milli Güvenlik Kurulunun 68 sayılı muhturası çerçevesindeki politikalar II. Dünya savaşından kayıp almadan zaferle çıkmış olan ABD'nin sömürü politikalarını özetleyen bir nitelik taşımaktadır. Wilson prensipleri çerçevesinde gelişen bu görüşler, Sovyet sisteminin yıkılması yolunda yapılacakları ve sonrasında oluşacak yeni devletlerle "olabilecek" ilişkilerin ana hatlarını oluşturuyordu. İçerde ise askeri harcamalar arttırılarak, sosyal harcamalar kısıtlanacak ve kademe, kademe kaldırılacaktı. Bu doğrultuda Marshall planı, ABD'nin kendi politikaları doğrultusunda hareket eden Avrupa'nın, kapitalist ekonomilerini güçlendirme yolunda maddi destek sağlamıştır. ABD, özellikle Sovyetler Birliği'nin dağılma süreciyle birlikte dünya'daki üstün ekonomik gücünü yitirmeye başlamıştı. Reagan'nın kötü yönetimi ülkedeki zengin nüfusunun oranını arttırırken, nüfusun büyük çoğunluğunu fakirleştirmiştir. Sosyal harcamalar azaltılmış, savunma harcamaları artmıştır. Bugün ABD dünyanın kaynaklarını sömürmede, hayali düşmanlar yaratarak, emperyalist çıkarlarını "barış ve demokrasi" ihraç ederek gerçekleştirmektedir.¹⁵

Soğuk Savaşın noktalanmasıyla birlikte, yeni dünya düzeni söylemleri duyulmaya başladı. İlk çağrı, üçüncü dünyanın önde gelen iktisatçıları, devlet planlama uzmanları, dini liderler ve diğer bazı kişilerden oluşan hükümet dışı Güney Komisyonu tarafından yayınlanmıştı. 1990 tarihli bir incelemesinde komisyon, devletlerin yalnız emeği değil, sermayeyi de kontrol edebilecek kadar güçlü oldukları için, piyasanın yıkımından şu ya da bu şekilde kurtulmuş olan Doğu Asya'daki Japon nüfus alanı hariç, 1980'lerde geleneksel sömürge alanlarını silip süpürmüş olan kapitalizm felaketiyle sonuçlanan Kuzey-Güney ilişkilerinin son durumunu gözden geçiriyordu. 1973'deki petrol fiyatlarının artışı ve Güneyin önlenemez yükselişinin ardından Güneyin kuzey ülkelerine olan "yumuşama" politikası terk edildi ve Güney ülkeleri, dünya ekonomisi üzerindeki kontrollerini tekelleştirerek, BM'nin demokratik öğelerini baltalayarak "Güneyin ikinci sınıf statüsü"nü daha da kurumsallaştırarak" yeni tip bir "yeni sömürgecilik biçimi"ne geçtiler.¹⁶

Savaş sonrası krizlerin en kötüsüyle yüz yüze gelen İngiliz emperyalizmi de işçi sınıfının en yoksul kesimine karşı saldırılarına devam etmektedir. İngiltere'deki çalışanların yarısına yakını Avrupa Geçim Standardı (European Decency Threshold) tarafından belirlenenin altında kazanmaktadır ve İngiliz burjuvazisi Ulusal Sağlık Sistemini parçalamaya, işsizlik ve sağlık sigortası uygulamalarını terk etmeye yönelmektedir. Bunun sonucu yoksullukta kütleli bir artış ve işçi sınıfı içindeki bölünmenin genişlemesi olmaktadır. Giderek artan biçimde "hoşnut çoğunluk" azınlığa dönüşmekte ve savaşın sonundan bu yana ilk defa İngiliz işçi sınıfının büyük çoğunluğu mutlak yoksulluk, umutsuzluk ve sefalet girdabına çekilmektedir.

Günümüzde ücretlerin ulusal gelir içindeki oranı geçtiğimiz 40 yılın en düşük seviyesine gelmiştir; sanayi karları reel olarak 1990 yılının %30 üzerindedir; kar payları 30 yılın en yüksek seviyesindedir, 1979 ve 1995 arasında ulusal gelir içindeki oranı %1,5'tan %5,2'ye yükselmiştir. Bütün bu faktörlere rağmen sanayi yatırımlarındaki durağanlık sürmektedir. Ulusal sanayiye yatırım yapmak yerine İngiliz sermayesi ülke dışında muazzam yatırımlara ağırlık vermiştir.¹⁷

¹⁵ Noam Chomsky, *Sam Amca ne İstiyor*, Minerva yay., İstanbul,2000, s.43.

¹⁶ Noam Chomsky, *Dünya Düzeni; Eskisi Yenisi*, Metis yay., İstanbul, 2000 s.14.

¹⁷ Harpal Brar, *Imperialism*, London, 2001, s. 170.

Emperyalist ülkeler, pazarlarını tam olarak açmayarak, sübvansiyonlarını kaldırmayarak, siyasal ve toplumsal nedenlerden stratejik ekonomik sektörleri desteklemek ve korumak için müdahalelerde bulunurlar. Emperyalist ülkelerde “serbest ticaret”, ekonomik, siyasi kriterlerden oluşmaktadır. Emperyal devletlerin seçmeci serbest piyasa uygulamaları, yurtiçinde önemli siyasi seçmen çevrelerini kapsayan sektörleri korumak, çok uluslu şirketlerine, piyasa fundamentalizmini uygulayan hedef ülkelerdeki piyasa fırsatlarından yararlanmalarına olanak sağlamaktır.¹⁸

"Saf demokrasi teorisi, emperyalist haydutlar tarafından evcilleştirilip beslenen işçi sınıfının üst katmanının teorisidir. Bu teori, kapitalizmin çıbanlarını gizlemek, emperyalizmin ayıbını örtmek ve sömürülen kitlelere karşı mücadelede ona moral güç vermek için yaratılmıştır. Kapitalizm altında, sömürülenler için hiçbir gerçek "özgürlük" yoktur ve olamaz, çünkü "özgürlükler"den yararlanabilmek için gerekli olan yapıların, matbaaların, kâğıt depolarının sömürücülerin ayrıcalığında olması, tek başına bu bile, "özgürlükler"in yokluğunu kanıtlamaya yeter. Kapitalizm altında, sömürülen kitlelerin ülkenin yönetimine gerçekten katılması yoktur ve olamaz, çünkü en demokratik durumlarda bile kapitalizm koşulları altında hükümetler halk tarafından değil, tam tersine Rothschild ve Stinnes, Rockefeller ve Morgan'lar tarafından kurulduğundan, tek başına bu bile, kapitalizm koşulları altında sömürülen kitlelerin ülkenin yönetimine gerçekten katılmasının yokluğunu kanıtlamaya yeter. Kapitalizm altında demokrasi, kapitalist bir demokrasidir, sömürülen çoğunluğun haklarının kısıtlanmasına dayanan ve bu çoğunluğa karşı yönelen, sömürücü azınlığın demokrasisidir."¹⁹

Küreselleşme kavramını, yeni bir olgu olarak dünyaya yaymaya çalışan emperyalist ülkelerin, iç ekonomik dengelerinin bozuk olduğu bir gerçektir. Bu ülkelerde ülke içindeki kaynaklar sürekli varlıklı kesime aktarılırken, çalışanlar aleyhine olan bir gelir paylaşımının yanı sıra sosyal harcamalarında sürekli kısıntıya gidilmektedir. İngiltere ve ABD örneklerinde bu durum açık biçimde görülmektedir. Bu ülkelerde, birkaç medya tekelli elindeki haber kanallarında, devletin istediği belli doğrultudaki gerçekler sunulur. Haberler sürekli tekrarlanarak gerçeklik hissi yaratılmaya çalışılır. Yalnızca sistemin izin verdiği olaylar, haberler ve olgular sunulur ve tartışma programlarıyla “bu sahte gerçeklikler” kanaat önderleri tarafından kamuoyuna kabul ettirmeye çalışılır. Hiçbir biçimde halk sınıflarının, bu işleyişe politik katılımı mümkün değildir. Özel sahiplik kurumunun elindeki medya yalnızca kendi çıkarlarına ters düşen bir durumda “muhalif” tutum takınır.

Emperyalist ülkelere bağımlı ülkelerde ise medya “sadık bir kul” görevini yerine getirir. Bu güdümlü ülkelerde, emperyalist ülkelerin politikalarına ters düşen bir haber yer alamaz ya da çarpıtılarak verilir. Bu şartlar altında, “Saf demokrasi” iddiası tamamen içi boşaltılmış, çoğunluğun haklarını kısıtlayan azınlığın iddiası olarak kalmaktadır.

¹⁸ Petras, op.cit., s.48.

¹⁹ J. Stalin, *Leninizmin Temelleri Üzerine*, Nisan 1924, İnter Yay., İstanbul, 1977, ss. 50-51.

Kaynakça

- Brar,Harpal ,*Imperialism*, London, 2001.
Chomsky,Noam ,*Sam Amca ne İstiyor*, Minerva yay., İstanbul,2000.
Chomsky,Noam ,*Dünya Düzeni; Eskisi Yenisi*, Metis yay., İstanbul, 2000.
Fortune Global 500 Companies-World Largest, 2006.
Hayter,Teresa ,*Emperyalizmin Yardımı*, Yöntem yay., İstanbul, 1972.
Hobsbawm, E.J, *Sanayi ve İmparatorluk*, Ankara, 1987.
V.I, Lenin, *Emperyalizm Kapitalizmin en Yüksek Aşaması*, çev., Cemal Süreyya, II.baskı,Sol yay., Ankara, 1974.
V.I., Lenin, *Prosveshoheniye*, no.1-2, Collected Works, cilt 26.
V.I.Lenin, *Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri*, çev., Tektaş Ağaoğlu, ant yay.,İstanbul, 1974..
Petras, James ,*Küreselleşme ve Direniş*, İstanbul, 2002.
J. Stalin, *Leninizmin Temelleri Üzerine*,Nisan 1924, ,İnter Yay., İstanbul, 1977.

KAYNAKÇA

- Brar,Harpal ,*Imperialism*, London, 2001.
Chomsky,Noam ,*Sam Amca ne İstiyor*, Minerva yay., İstanbul,2000.
Chomsky,Noam ,*Dünya Düzeni; Eskisi Yenisi*, Metis yay., İstanbul, 2000.
Fortune Global 500 Companies-World Largest, 2006.
Hayter,Teresa ,*Emperyalizmin Yardımı*, Yöntem yay., İstanbul, 1972.
Hobsbawm, E.J, *Sanayi ve İmparatorluk*, Ankara, 1987.
V.I, Lenin, *Emperyalizm Kapitalizmin en Yüksek Aşaması*, çev., Cemal Süreyya, II.baskı,Sol yay., Ankara, 1974.
V.I., Lenin, *Prosveshoheniye*, no.1-2, Collected Works, cilt 26.
V.I.Lenin, *Doğu'da Ulusal Kurtuluş Hareketleri*, çev., Tektaş Ağaoğlu, ant yay.,İstanbul, 1974..
Petras, James ,*Küreselleşme ve Direniş*, İstanbul, 2002.
J. Stalin, *Leninizmin Temelleri Üzerine*,Nisan 1924, ,İnter Yay., İstanbul, 1977.